

Motion till riksdagen 2022/23:1769

av **Markus Wiechel m.fl. (SD)**

Mellanöstern

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för gemensamma sanktioner från EU respektive USA gentemot Iran samt iranska makthavare och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inta en tuffare hållning beträffande sanktioner mot Iran samt iranska makthavare och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om riktade sanktioner mot nära anhöriga till iranska makthavare och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av möjligheten att utvisa personer som sysslar med underrättelseverksamhet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att bistå fredliga iranska demonstranter och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skrota Joint Comprehensive Plan of Action (JCPOA) och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beteckna Islamiska revolutionsgardet i sin helhet som en terroristorganisation och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att EU betecknar Islamiska revolutionsgardet i sin helhet som en terroristorganisation, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att rikta sanktioner mot Al-Mustafa Internationella Universitet i sin helhet och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att det tillsätts en oberoende utredning för att utreda men även dokumentera de många brott mot mänskliga rättigheter och tortyr eller annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling som den islamistiska regimen i Iran har gjort sig skyldig till, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att särskilt verka för att ansvariga för den iranska regimens brott mot mänskligheten ställs inför rätta vid lämpliga internationella eller nationella domstolar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödja bevarandet av identiteten för Nineveslättens invånare och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en tydligare regional strategi för Syrienkrisen och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kontrollfunktioner för att säkerställa mottagarorganisationers lämplighet beträffande internationellt bistånd och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett slopat stöd till Islamic Relief och andra organisationer som kan kopplas till extremism, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inom FN och EU verka för en översyn av de sanktioner som riktas mot Syrien i syfte att ge lindring till civila, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Iran

Sanktioner mot Irans regim och stöd till det iranska folket

I över 40 år har Irans befolkning lidit under ett islamistiskt styre som gjort att landet idag kan räknas som en av världens mest hårdföra diktaturer. Resultatet av revolutionen 1979 blev med andra ord ett land med en fullkomlig avsaknad av respekt för fundamentala fri- och rättigheter, och särskilt personer med avvikande politiska åsikter, kvinnor samt minoriteter är hårt utsatta för systematiska och statligt subventionerade övergrepp. Det finns omfattande dokumentation som visar på tortyr i form av misshandel genom alltifrån piskrapp, skenavrättningar eller elchocker till sexuellt våld. Denna tortyr har i kombination med rättsväsendets brutalitet, skenrättegångar, avrättningar och hot bidragit till den tystnadskultur som präglar hela samhället, vilket medverkat till att mullorna, trots ett enormt folkligt motstånd, har bibehållit makten.

Den iranska regimen har varit en nära allierad till flera andra auktoritära stater så som exempelvis Kina och Ryssland, som man också bistått militärt under invasionen av Ukraina. Därtill har Iran stått i centrum för flera av de konflikter som präglat Mellanöstern genom att föra proxykrig, vilket vi sett i såväl inbördeskriget i Syrien som i Libanon, Jemen och Irak. Landet är att betrakta som en av regionens mest inflytelserika aktörer, som dessutom genom sin högste religiösa ledare direkt eller indirekt styr shiamuslimska församlingar i hela världen – däribland i Sverige. Det omfattande stödet till terrorgrupper verksamma i Israel är oroande men går helt i linje med den uttalade ambitionen från den högste ledaren Khamenei som uttryckligen önskar radera Israel från världens karta. Således innebär den iranska regimens export av sin ideologi ett hot mot inte bara sin egen inhemska befolkning utan även de värderingar och levnadssätt som präglar oss som bor i den fria världen.

Det uppenbara hotet från denna regim har vi också sett flera exempel på då man inte bara sysslat med omfattande spionage i andra länder utan även genom försök till

lönmord på politiska dissidenter, där USA-baserade exiliraniern tillika människorättskämper Masih Alinejad är ett tydligt exempel. Till följd av att den iranska regimen inte erkänner dubbla eller avslutade medborgarskap finns en ökad risk för personer som faller inom denna kategori att utsättas för hot eller repressalier för sina ställningstaganden. Detta kan ske oavsett om de befinner sig inom eller utanför Irans landsgränser, vilket direkt kan bli ett statligt sanktionerat angrepp mot svenska medborgare. Att den iranska regimen hotar, trakasserar och försöker skrämja svenskiranier (vilka idag är en grupp på över 100 000) till tystnad med målet att diasporan ska tystna finns det omfattande vittnesmål om. Säkerhetspolisen Säpo har vidare pekat ut Iran som ett av de tre länder som är mest aktiva med spionage i Sverige. Att Iran är ett land som utgör stort säkerhetshot mot Sverige vet vi då det tydligt framgår av de årsböcker som Säpo årligen ger ut. I årsboken från 2021 kan vi rent av se hur landets underrättelseinhämtning har övergått till faktiska försök att med olika metoder stoppa regimkritisk verksamhet i Sverige. Detta sker bland annat genom hot och påtryckningar mot såväl oppositionella som deras anhöriga men också genom fysiska angrepp.

Det ligger mot bakgrund av allt detta i hela den fria världens intresse att så gott det är möjligt enas i tuffa åtgärder mot den islamistiska förtryckarregimen. Till att börja med bör en miniminivå avseende sanktioner vara gemensam mellan EU och USA. När ett gemensamt förhållningssätt med exempelvis unisona sanktioner gentemot Iran inte är möjligt bör Sverige som nation inta en betydligt tuffare hållning och driva på övriga länder. Detta med syftet att bidra till att fler länder i och utanför Europa vågar stå upp för Irans befolkning i kampen mot regimens systematiska övergrepp. Vidare måste riktade sanktioner användas mot inte bara makthavare i Iran utan även, mot bakgrund av den exceptionella situation vi ser i landet, deras anhöriga som i många fall lever gott på blodspengar i västvärlden. Därtill behöver det göras en översyn i syfte att se om det är möjligt att identifiera och utvisa personer som sysslar med olovlig underrättelseverksamhet i Sverige.

Inte minst efter den så kallade iranska moralpolisens brutala mord på Jina ”Mahsa” Amini har de folkliga protesterna, som är de största sedan islamisterna grep makten efter revolutionen 1979, nått nivåer som visar att de är mer än redo för förändring. Regimens svar på detta blev som vanligt brutala övergrepp mot oppositionella, däribland dödligt våld mot bland annat barn och massakrer, samt riktade militära angrepp. Större delen av den fria världen borde nu ha vaknat. Det iranska folket som idag törstar efter frihet förtjänar vårt kompakta stöd, varför det bör utredas hur man bättre kan rikta stöd till dem direkt.

Kärnenergiprogrammet Joint Comprehensive Plan of Action

Kärnenergiprogrammet Joint Comprehensive Plan of Action (JCPOA) mellan Iran och ett antal länder (däribland USA) samt EU undertecknades i Wien den 14 juli 2015. Detta avtal syftade enligt förespråkarna till att öka insynen i Irans kärnenergiprogram samtidigt som det skulle förhindra Iran från att utveckla kärnvapen. Iran kunde genom detta avtal få internationella sanktioner hävda. USA lämnade dock ensidigt avtalet, vilket också bidrog till att Iran frångick flera av avtalets förpliktelser, trots att andra länder fortfarande stod kvar. Bara det faktum att Iran inte fullföljt sina förpliktelser innebär att avtalet bör betraktas som brutet, varför regeringen bör verka för att JCPOA en gång för alla skrotas.

Terrorklassning av Islamiska revolutionsgardet

Den 5 maj 1979 bildades det så kallade islamiska revolutionsgardet (IRGC) av Ruhollah Khomeini i syfte att skydda det religiösa statsskicket från eventuella kupp försök. Denna grupp ses som viktig för att diktaturen ska fortsätta, mot bakgrund av att högsta ledaren är åldrande. Eftersom lojaliteten hos revolutionsgardisterna främst ligger hos regimen snarare än folket, kan även den nationella armén vara måltavlor och de skyr inga medel när de utövar sin fanatism: Bestialiskt våld, ibland för att döda, användes för att skrämman motståndare – och det kan rikta sig mot vem som helst så länge det anses gynna deras sak. Även om IRGC är en del av Irans officiella militär, spelar de en central roll i landets användning av terrorism som ett verktyg för den iranska staten: De planerar, organiserar och verkställer terrorism runt om i världen. Samtidigt har de skapat, stöttat och styrt andra terroristgrupper i hela världen och bistått militärt, ekonomiskt och politiskt. De har inte minst en central roll för att slå ner protester i Iran, vilket kan ske direkt eller indirekt via proxygrupper. I närtid minns vi hur flight PS752 från Ukrainian Airlines, den 8 januari 2020, blev nedskjutet av luftvärnsrobotar från IRGC. Samtliga 167 passagerare ombord plus besättningen omkom, varav 17 personer antingen var svenska medborgare eller hemmahörande i Sverige. Därtill var det IRGC som den 19 juli 2019 kapade det svenskägda tankarfartyget Stena Imperio i Hormuzsundet och därefter höll samtliga 23 i besättningen som gisslan.

Det råder således ingen tvekan om att IRGC har haft en direkt roll i allvarliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna, där vi återkommande ser exempel på mord, tortyr och förtryck. För detta har bland annat ledande personer inom denna organisation sanktionerats av EU 2021 för sitt ansvar i beslutet att använda dödligt våld för att undertrycka de omfattande protesterna i Iran i slutet av 2019 (då bland annat obeväpnade demonstranter och andra civila dödades och skadades i många städer).

Definitionen av terrorism är tydlig. En terroristorganisation använder våldshandlingar som är politiskt betingade och syftar till att påverka samhället (eller politiken) utan hänsyn till om oskyldiga drabbas. Att IRGC sysslar med terrorism är med andra ord glasklart. Av den anledningen är det ingen slump att andra länder, så som USA, Saudiarabien och Bahrain, betecknar organisationen som en terroristorganisation. Det märkliga i sammanhanget är snarare att Sverige och EU inte gör det när också svenska och europeiska medborgare drabbas av dåden. Mot bakgrund av detta bör regeringen beteckna Islamiska revolutionsgardet i Iran som en terroristorganisation i sin helhet samt verka för att EU gör detsamma.

Sanktionering av Al-Mustafa Internationella Universitet

Efter att islamisterna tagit makten i Iran användes alla medel och verktyg som stod till buds i syfte att etablera sin fundamentalism i Iran men också exportera den till övriga världen. Man utvecklade så småningom en tvåsidig strategi för att exportera islamismen där man dels skapade och gav stöd till radikala väpnade grupper i framförallt Mellanöstern (så som exempelvis libanesiska Hizbollah), dels skapades olika ”kulturella” och ”religiösa” organisationer för att sprida regimens ideologi.

2007 grundades Al-Mustafa Internationella Universitet, som kan ses som ett av de viktigaste bland regimens organisationer för spridningen av sin ideologi. Al-Mustafa finansieras och kontrolleras av den iranska regimen och utbildar utländska shiapräster, forskare och missionärer. Dess huvudsakliga campus ligger i Iran och har mer än hundra

seminarier, islamiska skolor och religiösa centra runt om i världen. Irans högsta ledare Ali Khamenei är den högsta myndigheten vid Al-Mustafa-universitetet. En stor del av de som genomgått utbildning vid detta universitet har efter examen skickats till olika länder runt om i världen. Detta stora globala nätverk är ett framgångsrikt verktyg för att skapa gräsrotsstöd i främmande länder för den iranska regimens ideologi och kan användas för att främja regimens utrikespolitik. Al-Mustafa är också en rekryteringspool för islamiska revolutionsgardets Quds Force och andra iranska institutioner som ansvarar för terrorism eller militära aktiviteter utomlands.

I Sverige ser vi en tydlig koppling mellan Al-Mustafa-universitetet och Imam Ali Islamic Center i Järfälla. Imam Ali Islamic Center ses också bland många svenskiranier som den iranska regimens förlängda arm i det svenska samhället och har ett betydande inflytande på shiamuslimerna i Sverige. Deras imam är utsänd av regimen och de har nära kopplingar till landets ambassad i Stockholm. Det är regimen i Iran som styr verksamheten och de medverkar aktivt till att sprida doktrinen om shialedarnas absoluta makt. Därtill spelar de en aktiv roll i iranska regimens påverkansoperationer samt spionage mot inte minst exiliranier och iranska flyktingar i Sverige. Detta Järfällabaserade center utgör idag den starkaste kraften i paraplyorganisationen Islamiska Shiasamfundet i Sverige, som under 2021 erhöll närmare fyra miljoner kronor enbart i statliga bidrag.

Säpo har länge varnat för att våldsbejakande organisationer, som i flera fall själva får stöd från det svenska samhället genom exempelvis statliga bidrag, finansierar extremism. Det måste bli ett slut på detta. Svenska skattemedel ska inte finansiera den typen av organisationer, eller den iranska regimens verksamhet i Sverige som de facto inte bara hotar iranier eller svenskiranier, utan även vår demokrati och vårt öppna samhälle. Att förhindra den iranska regimen från att utsätta Sverige för spionage och påverkansoperationer, vilket Säpo slagit fast, bör vara ett prioriterat ärende. Regeringen bör mot bakgrund av detta, utreda möjligheten att likt Kanada rikta sanktioner mot Al-Mustafa Internationella Universitet i sin helhet, vilket innefattar filialer eller samarbeten i Sverige.

Utredning samt ansvarsutkrävande av den iranska regimens brott mot mänskliga rättigheter

I september 2022 påbörjades de största demonstrationerna i Iran sedan revolutionen 1979 och islamistregimen svarade omgående med brutalt och hänsynslöst våld. Två månader efter starten hade omkring 15 000 demonstranter arresterats och utöver tusentals skadade hade hundratals, däribland barn, mördats av regimlojala poliser och miliser. Parlamentet röstade för en avrättning av dessa politiska fångar, och ett antal dödsdomar har efter snabbt genomförda skenrättegångar utfärdats till regimkritiska och frihetstörstande ungdomar. Vidare går det inte att blunda för andra fruktansvärda metoder som används mot fångar och demonstranter, däribland systematisk psykisk och fysisk tortyr, våldtäkter och hot.

Det är ingen nyhet att den iranska regimen konsekvent använder sig av övervåld och systematiska överträdelser av fundamentala mänskliga rättigheter. Regimen, dess företrädare och vissa nära anhöriga bör mot bakgrund av detta bemötas med kännbara sanktioner. Det krävs dock också ett mer intensivt arbete från svensk sida där de övertramp som gjorts beivras och ansvar utkrävs. För att detta ska vara möjligt krävs en aktiv kartläggning men också att Sverige går i täten på såväl FN- som EU-nivå.

Regeringen bör därför, som ett led i stödet till det iranska folket, agera för att det tillsätts en oberoende utredning för att utreda men även dokumentera de många brott mot mänskliga rättigheter och tortyr eller annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling som den islamistiska regimen i Iran har gjort sig skyldig till. Regeringen bör vidare säkerställa att ansvariga ställs inför rätta vid lämpliga internationella eller nationella domstolar.

Nineveslätten

Under tusentals år har olika minoriteter i Irak – däribland kristna – bebott Nineveslätten i det forntida assyriska riket. De senaste åren har antalet boende i området minskat drastiskt till följd av det försämrade säkerhetsläget i Irak och Kurdistan. När terrororganisationen Islamiska staten tog kontroll över området förvärrades situationen ytterligare. Islamiska staten fördrev och mördade ett stort antal människor, tog över deras tillgångar samt förstörde deras hus, kyrkor och infrastruktur. Tusentals år gamla och ovärderliga kulturskatter förstördes. Många av invånarna i området har länge önskat mer självstyre, eftersom historien tydligt visat hur det kan gå när de inte varit självbestämmande. Resultatet blev att den irakiska regeringen skapade en självstyrande assyrisk provins på Nineveslätten den 21 januari 2014.

Terrororganisationen Islamiska staten har fördrivits från området, men terrorgruppen lyckades förstöra mycket. Trots detta har många människor velat flytta tillbaka till sina hem och försöka bygga upp ett liv igen. Hus, kyrkor, sjukhus, skolor, vägar, elektricitet och det mesta av infrastruktur behöver återuppbyggas. Utöver detta kämpar de syrianer, assyrier, kaldéer med flera grupper som bor i området för att få behålla sin identitet. De flesta talar fortfarande arameiska, det språk man talade i det assyriska riket, men i takt med att den kristna gruppen blir mindre finns också en risk för att språk, kultur och deras identitet hotas. Regeringen bör stötta minoriteterna som bor på Nineveslätten att behålla sin identitet, samt på olika sätt bidra i arbetet med att återuppbygga sitt samhälle efter islamisternas fruktansvärda härjningar, samt stödja de självförsvarsstyrkor som ger befolkningen skydd och trygghet.

Syrien

Tydligare regional strategi för Syrien

Kriget i Syrien påbörjades 2011 och än pågår strider, men livet i stora delar av Syrien har ändå kunnat återgå till det normala. Islamiska staten har förlorat kontrollen över sitt stora område och jihadistiska trupper är fortsatt verksamma i framförallt stora delar av nordvästra Syrien. De många olika grupperna som deltagit i detta fasansfulla inbördeskrig har gjort att det varit svårt för de allra flesta att förstå komplexiteten, samtidigt som förväntningarna på det internationella samfundet från såväl civila i Syrien som för olika parter i konflikten är stora.

Sidas stöd till Syrien har främst fördelats på två olika sätt: dels från 2012 genom humanitärt stöd, dels från 2016 genom en särskild regional strategi för Syrienkrisen. I regeringsbeslutet från den 17 december 2015 om Sveriges regionala strategi för

Syrienkrisen 2016–2020, som i januari 2021 förlängdes till att fortsatt gälla för 2021–2023, fastslås det att man avser att ”bidra till att stärka resiliensen, d.v.s. motståndskraften, återhämtnings- och anpassningsförmågan, hos den syriska befolkningen och hos utsatta grupper i Syriens grannländer som drabbas hårt av konflikten”. Vidare ville regeringen bidra till ”stärkt demokrati och jämställdhet samt ökad respekt för mänskliga rättigheter i Syrien och för flyktingar från Syrien i angränsande länder”.

I grund och botten har den dåvarande regeringens skrivelse en sund inriktning mot bakgrund av konfliktens komplexitet. Strategin är dock, troligtvis medvetet, väldigt öppen för tolkningar, vilket skapar diverse problem. Det kan dessvärre slå helt fel när beslutsfattare och tjänstemän ska utgå ifrån strategin i sitt arbete. Regeringen bör mot bakgrund av detta påbörja ett arbete för en tydligare Syrienstrategi där det tydligt framgår att fokus ligger på att erbjuda stöd till civila inne i Syrien, och att det inte ska innebära stöd till någon part som riskerar att förvärra läget i landet eller försvåra fredsprocessen.

Kontrollfunktioner för att säkerställa mottagares lämplighet

Det finns flera exempel på organisationer verksamma i Syrien som fått internationellt stöd i syfte att bistå med viktiga satsningar, men som haft kopplingar till extremistgrupperingar. I en tydligare Syrienstrategi bör det naturligtvis framgå tydligt att dessa inte ska erhålla något stöd, utan att biståndet ska kanaliseras ut till trovärdiga, opartiska hjälporganisationer eller mottagare som tydligt visar att de står bakom grundläggande mänskliga rättigheter enligt ett västerländskt synsätt. Trots skrivelser fallerar man från svensk sida avseende de humanitära principerna, varför det kan krävas ytterligare krafttag för att förhindra att detta sker. Regeringen bör verka för att se över de kontrollfunktioner som idag finns för att säkerställa att mottagare av internationellt stöd inte bryter mot rådande principer.

Slopat stöd till Islamic Relief

Sida kräver att deras partners ska efterleva de humanitära principerna i all den humanitära verksamhet som bedrivs (samt följa Sidas allmänna villkor). Detta innebär att partnern ska bedriva en humanitär verksamhet som strikt efterlever principerna om humanitet, opartiskhet, neutralitet och oberoende. Av den anledningen finns redan grunder för att utesluta vissa samarbetspartners som bevisligen inte lever upp till dagens motkrav. Islamic Relief är ett sådant exempel, eftersom det är en organisation med tydliga kopplingar till det radikala Muslimska brödrskapet.

Muslimska brödrskapet ser sig till stor del som en fadder åt islamismen i Europa och andra delar av världen. Genom att bygga en ideologiskt uppbyggd rörelse fångar man in medlemmar i en introduceringsprocess för att sedan förbereda dessa på ett långsiktigt samhällsbygge. Man strävar efter att på sikt bygga en islamisk stat, en utveckling som sker gradvis och delvis genom en viss form av anpassning till det europeiska värdsamhället. Muslimska brödrskapets grunder är tydliga, vilket vi ser i deras motto: ”Allah är vårt mål; Profeten är vår ledare; Koranen är vår lag; jihad är vår väg; och döden för Allahs ära är vår högsta strävan.” Med anledning av dessa klara avsteg från de villkor som ställs för bistånd bör stöd till organisationen Islamic Relief stoppas.

Översyn av sanktionerna riktade mot Syrien

Syrien har haft de absolut tuffaste internationella sanktionerna riktade mot sig, där inte ens Nordkorea kom upp i lika hårda restriktioner. Det finns skäl till detta eftersom vi sett hur det återkommande förekommit grova brott mot mänskligheten. Idag finns det ytterligare skäl, då den syrisk regimen tydligt visat sitt stöd till Rysslands invasion av Ukraina.

När sanktioner riktas mot ett land är dock ändamålet att åstadkomma någonting positivt genom att förhindra en negativ utveckling. Ofta handlar det om att förhindra att staten som är föremål för sanktioner inte utvecklar vapen eller materiel ämnat för krigföring eller brott mot mänskligheten. Vad som dock är värt att tänka på i detta sammanhang är att sanktionerna så långt det är möjligt inte ska drabba civila, d.v.s. den grupp som är de främsta offren i svåra tider. Bristen på tillgång till exempelvis mat, mediciner, skolmaterial och byggutrustning gör det svårare för människor att leva ett normalt liv, även om de råkar befinna sig i områden som för närvarande är säkra.

I Syrien har problem uppstått med nödvändiga transaktioner för humanitära insatser till följd av att man inte kan genomföra dessa på ett enkelt sätt. Det är mycket som tyder på att nuvarande regler saknar en genomtänkt plan för hur man kan främja framtida återuppbyggnadsinsatser. Till följd av detta ser vi hur FN och olika icke-statliga organisationer står inför stora utmaningar för att kunna tillhandahålla humanitärt bistånd i Syrien. Det är väldigt enkelt att identifiera fler problem för humanitära organisationer vilka orsakats av sanktionerna.

Exportkontrollbestämmelserna tillåter exempelvis inte FN och dess representanter att exportera hela utbudet av föremål för grundläggande och nödvändiga mänskliga behov utan specifika licenser. FN får därmed inte någon särskild flexibilitet när det gäller export, vilket begränsar FN:s praktiska aktivitetsområde eftersom humanitärt stöd ofta medför mycket mer än leverans av varor som för närvarande omfattas av exportlicensundantag för Syrien (såsom mat och vissa mediciner). Dessutom gäller inte den allmänna licensen i de sanktionsbestämmelser som omfattar icke-statliga organisationer. Till skillnad från exempelvis sanktionerna mot Sudan tillåter reglerna gentemot Syrien inte export av medicinsk utrustning utan tillstånd. Den licenspolitik som för närvarande finns på plats för medicinsk utrustning omfattar inte heller all programvara som krävs för att viss nödvändig utrustning ska fungera. En policy med ett ”strikt ansvar”, som innebär stora böter vid överträdelser, har gjort att flertalet banker har hamnat i en position där de är ovilliga att ta itu med sanktionerade länder över huvud taget. Detta medför enorma problem för enskilda civila, som dessvärre hamnar i kläm trots att syftet med sanktionerna är att främja en förbättrad situation för just civila.

Kontentan av nuvarande sanktioner är att det blir oerhört svårt att genomföra exempelvis dollartransaktioner via Syriens banksystem. Såväl sanktioner som exportkontrolllicensprocedurer är idag ogenomskinliga, oförutsägbara och tidskrävande. Detta gör att humanitära biståndsleverantörer blir avskräckta från att ansöka om licens för att använda amerikanska varor och tjänster, även i de fall där sådana varor och tjänster är föremål för vad som kallas för en ”gynnsam licenspolitik”. Krav på att begära tillstånd från både USA och EU skapar vidare en hög byråkratisk börda, vilket gör att icke-statliga organisationer avskräcks från att överhuvudtaget tillhandahålla humanitär hjälp i Syrien.

Sverige har inte fattat några egna nationella beslut kring restriktionerna, utan de finns idag som en följd av beslut fattade inom FN eller EU. Majoriteten av de sanktioner som beslutas av FN eller EU genomförs på EU-nivå genom antagande av

EU-förordningar. Sanktionerna är direkt tillämpliga i Sverige, varför det inte går att ändra på allt genom lagstiftning i Sverige. Det finns dock en möjlighet att från svensk sida verka för en policy som så gott det går underlättar för civila att leva, verka och förbättra sin situation i landet. Detta har man också försökt med i exempelvis USA som uttryckt en ambition att skräddarsy sina sanktionsprogram för att anpassa dem till FN.

Sverige har idag en möjlighet att verka för förändringar i restriktionerna inom både FN och EU, men vi kan även försöka använda oss av nationell lagstiftning för att på bästa sätt möjliggöra för civila syrier att leva drägliga liv. Regeringen bör använda sina kanaler inom FN och EU för att anpassa sanktionerna riktade mot Syrien så att det blir lättare för civila att få tillgång till livsmedel, mediciner, jordbruksprodukter, skolutrustning samt sådant som krävs för att kunna återuppbygga landet igen.

Markus Wiechel (SD)

Aron Emilsson (SD)

Alexander Christiansson (SD)

Mats Nordberg (SD)

Rasmus Giertz (SD)